

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: Salah Al-Haidari
Telefoon: 06 38319476

Portefeuillehouder: Wethouder HBIS
Cluster: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: M2111-1102 – 21bb14515
Uw kenmerk:

Datum: B&W 23 november 2021

Betreft: Voortgangsbrief voorbereidingen op de
nieuwe Wet Inburgering en Rotterdamse Aanpak
Inburgering

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Voortgangsbrief voorbereidingen op de nieuwe Wet Inburgering en Rotterdamse
Aanpak Inburgering

Op welke gronden deze brief? Waarom nu voorgelegd?

Per 1 januari 2022 start de nieuwe Wet inburgering. Elk halfjaar ontvangt u van ons een voortgangsrapportage. In deze laatste versie ontvangt u deze als voortgangsbrief met daarbij een complete beschrijving van de Rotterdamse Aanpak Inburgering per 2022. Deze ontvangt u voor de bespreking in de commissie WIISA op 8 december 2021.

**Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder
aangenomen moties en gedane toezeggingen**

Relax. Dit is Rotterdam
Rotterdamse Aanpak Statushouders 2019-2022

Toelichting:

Voor u ligt de derde voortgangsbrief met betrekking tot de Rotterdamse Opgave
Inburgering alsmede de Rotterdamse Aanpak Inburgering.

Inleiding voortgangsbrief Rotterdamse Opgave Inburgering:

De ministeriële besluiten en regelingen zijn inmiddels gepubliceerd. Nog een paar
weken en dan treedt de nieuwe Wet in werking.

Ondanks de vertragingen en onzekerheden op landelijk niveau is Rotterdam klaar
voor de uitvoering van haar nieuwe wettelijke taken. Door een aantal onzekerheden
op landelijk niveau moeten we echter voorbehoud maken op sommige onderdelen.

In deze voortgangsbrief geven we laatste stand van zaken van de landelijke
ontwikkelingen, knelpunten en de mogelijke risico's voor de uitvoering van de nieuwe

wettelijke taken. Daarnaast wordt voortgang van de Rotterdamse voorbereidingen op de uitvoering van de nieuwe wettelijke taken weergegeven.

In deze brief beschrijven we:

Landelijke ontwikkelingen

- a. Toereikendheid van Rijksmiddelen voor de onderwijsroute;
- b. Leerbaarheidstoets door gemeenten in plaats van DUO;

Lokale ontwikkelingen

- c. Aanbestedingen van de leerroutes en andere trajecten van de nieuwe Wet inburgering;
- d. Voortgang voorbereidingen op de gemeentelijke uitvoering van de nieuwe wettelijke taken en andere onderdelen van de Rotterdamse Aanpak Inburgering;

Juridische aspecten en begroting

Landelijke ontwikkelingen

- a. AEF-onderzoek naar de toereikendheid van Rijksmiddelen voor de onderwijsroute (MBO-route)

Samengevat:

- Voor de HBO/WO-route is een (bovenregionaal) aanbod met ingang van januari. De Erasmus Universiteit is hiervoor gecontracteerd
- MBO-route: Voor het cohort van 2022 krijgt Rotterdam EUR 7.000,00 extra van het Rijk voor deze specifieke route. Dit bedrag is bestemd voor de gehele duur (1,5 jaar) van de onderwijsroute. Binnen de aanbesteding worden de aanbiedende partijen gevraagd of zij hiervoor het gevraagde onderwijs kunnen leveren. Een aantekening hierbij is dat het voor de betreffende partijen onzeker is dat deze extra financiering ook voor cohorten van 2023 en verder geregeld wordt. In een eerste verkenning lijken de diverse aanbieders interesse te hebben.

Toelichting:

Er zijn verschillende brandbrieven verstuurd van de VNG, G4, G40 steden, kleinere gemeenten en de onderwijskoepels over het uitblijven van inschrijvingen bij de gemeentelijke aanbestedingen en het dreigende gebrek aan aanbod van de onderwijsroute per januari a.s. Rotterdam heeft zich sterk gemaakt, samen met de grote steden en de VNG, voor een onafhankelijk financieel onderzoek naar de betaalbaarheid van de onderwijsroute. Hierdoor heeft het ministerie van SZW aan AEF (Andersson, Elffers en Felix onderzoeksbureau) gevraagd een onderzoek te doen naar de kosten van de onderwijsroute en of de Rijksmiddelen voldoende zijn om dit aan te bieden.

AEF heeft begin september haar onderzoek afgerond. De conclusie van het AEF-onderzoek is dat Rijksmiddelen niet toereikend zijn. Voor het aanbieden van de Onderwijsroute komt AEF op een bandbreedte van:

- HBO/WO-route €13.818 – 17.473 (exclusief reiskosten)
- MBO-route €16.166 – 18.720 (exclusief reiskosten)

Dit is substantieel meer dan het beschikbaar gestelde budget van € 10.000 door het Rijk. Tijdens het Bestuurlijk Overleg van 8 november jl. rondom de onderwijsroute hebben de verantwoordelijke bewindslieden (minister Van Engelshoven en staatsecretaris Wiersma) toegezegd eenmalig voor het cohort van 2022 €24 miljoen (circa € 7000 per traject van 1,5 jaar) extra beschikbaar te stellen voor de onderwijsroute. Er is geen sprake van een structurele toezegging.

Naar aanleiding van de uitkomst van dit overleg kunnen we nu verder in gesprek met de potentiële aanbieders over de mogelijkheden om zo snel mogelijk (binnen de financiële en wettelijke kaders) een MBO-route te organiseren. Door de onzekerheid voor de lange termijn financiering bestaat de kans dat aanbieders alsnog niet inschrijven op de nieuwe aanbestedingen van de MBO-route.

Omdat het gesprek met de partijen nu pas vervolgd kan worden kan er per januari nog geen onderwijs op MBO-niveau aangeboden worden. Het inkoopproces neemt namelijk maanden in beslag.

Dit geldt niet alleen voor onze regio, maar voor ruim 75% van het land. De VNG is hierover in gesprek met de betrokken bewindspersonen als stelselverantwoordelijken over mogelijke oplossingen. Onze inzet is dat inburgeraars hier niet de dupe van mogen worden.

De hoogste urgentie ligt bij de groep 18- die begin volgend jaar 18 jaar worden en dus inburgeringsplichtig worden. Door de opgelopen vertraging dreigen ze te moeten stoppen met hun internationale schakelklassen (ISK) of entreeopleiding op het MBO, omdat ze onder de inburgeringswet vallen. In de Kamerbrief schrijft de verantwoordelijke staatssecretaris van SZW het volgende;

‘Omdat de onderwijsroute in de meeste regio’s waarschijnlijk pas in de zomer van 2022 kan starten, is met betrokken partijen afgesproken dat gemeenten inburgeraars - waar mogelijk - hun onderwijs in de entreeopleiding, internationale schakelklassen (ISK-en) en huidige trajecten naar het hoger onderwijs tot eind van schooljaar 2021 - 2022 laten voortzetten. De gezamenlijke inzet is dat inburgeraars die in aanmerking komen voor de onderwijsroute niet tussen wal en schip vallen. In de komende weken worden afspraken over deze groep nader uitgewerkt samen met de VNG en de MBO Raad’.

b. Leerbaarheidstoets door gemeenten in plaats van DUO

Het Rijk heeft in september 2021 besloten dat de leerbaarheidstoets door gemeenten uitgevoerd moet worden. Oorspronkelijk zou dit door DUO gebeuren, maar DUO heeft aangegeven dit niet te kunnen doen.

Wij verwachten begin januari te starten met het uitvoeren van de leerbaarheidstoets. De leerbaarheidstoets is een belangrijk instrument in de nieuwe Wet in relatie tot andere instrumenten van de brede intake.

Het Rijk blijft verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de leerbaarheidstoets, het trainen van gemeentelijke toetsbegeleiders en het noodzakelijke ICT-systeem op de achtergrond.

Lokale ontwikkelingen

c. Aanbestedingen van de leerroutes en andere trajecten van de nieuwe Wet inburgering

In de afgelopen maanden is, op sommige onderdelen regionaal, intensief gewerkt aan de aanbestedingen van de leerroutes (B1-, Z- en de onderwijsroute), Maatschappelijke Begeleiding, Module Arbeidsmarkt en Participatie, Kennis Nederlandse Maatschappij en Participatieverklaringstrajecten. Met uitzondering van de onderwijsroute op MBO-niveau zijn alle aanbestedingen inmiddels definitief gegund. In de afgelopen periode zijn meerdere bijeenkomsten met de gegunde partijen georganiseerd over de voorbereiding op de uitvoering en de onderlinge samenwerking en samenhang in het inburgeringsaanbod. Via contractmanagement wordt continu gemonitord of partijen de gestelde kwaliteitseisen en resultaten van de contractafspraken nakomen.

d. Voortgang voorbereidingen op de gemeentelijke uitvoering van de nieuwe wettelijke taken en andere onderdelen van de Rotterdamse Aanpak Inburgering

De gemeente Rotterdam is klaar voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering per 1 januari 2022: werkprocessen zijn vastgelegd en vertaald in werkinstructies, het ondersteunende ICT-systeem is tijdig ingericht, net als de governance. De organisatie is uitgebreid met nieuwe medewerkers die de nodige trainingen krijgen voor de uitvoering van hun werkzaamheden.

De risico-analyse is in oktober jl. geactualiseerd. Zoals aangegeven is, zijn er geen risico's meer in het implementatietraject. De risico's die (nog) wel bestaan zoals het verlate uitvoeren van de MBO-onderwijsroute zijn benoemd in deze voortgangsbrief.

Starten in de geest van de wet

U bent eerder geïnformeerd dat we als gemeente graag eerder wilde starten met de nieuwe wet. Daarom is de gemeente afgelopen september alvast gestart met een paar onderdelen. Daarnaast zijn we binnen de Aanpak Statushouders 2019-2022 al bezig met elementen van de nieuwe wet, zoals bijvoorbeeld het uitvoeren van een assessment en bieden we waar mogelijk duale trajecten aan.

Per september is ook gestart met een pilot Brede Intake voor gezinsmigranten. Totaal doen er 14 gezinsmigranten mee. Vanaf 1 januari is het verplicht om gezinsmigranten een Brede Intake aan te bieden en worden afspraken over de inburgering in een Persoonlijk Inburgeringsplan (PIP) vastgelegd.

Onderzoek

Om de nieuwe wettelijke taken en de gehele Rotterdamse Aanpak Inburgering op een gedegen en kennisgedreven manier uit te voeren, wordt een vierjarig onderzoek uitgevoerd naar zowel de gemeentelijke dienstverlening in het kader van inburgering,

de inzet van taalaanbieders, andere externe uitvoerende partijen als naar de effecten van beide op participatie, betaald werk en inburgeringscertificaten of onderwijsdiploma's. Dit onderzoek is een coproductie van de interne onderzoeksafdeling (Onderzoek & Business Intelligence) en de Erasmus universiteit op basis van complementaire kennis. Het onderzoek helpt ons bij het evalueren van beleid, uitvoering, leren en ontwikkelen ter verbeteren van onze dienstverlening.

Communicatie

Het is belangrijk dat statushouders en gezinsmigranten weten wat de veranderde Wet voor hen betekent, waar zij terecht kunnen, wat er van hen verwacht wordt en welke ondersteuning zij kunnen krijgen; of ze nu in een overgang zitten of volledig onder de nieuwe Wet vallen.

- Voor inburgeraars die in de gemeente Rotterdam worden gehuisvest wordt een welkomstfilmpje gemaakt.
- Er komt een duidelijke routekaart waarin statushouders en gezinsmigranten kunnen zien hoe hun route loopt. Met een checklist kunnen ze bijhouden waar zij zich in hun route bevinden.
- Daarnaast werkt gemeente Rotterdam samen met de andere G4 steden aan het ontwikkelen van een app voor inburgeraars. Met de app kunnen inburgeraars niet allen inzien waar zij in hun inburgering staan (routekaart), maar ook welke afspraken zij hebben staan. Op Rotterdam.nl/inburgering010 informeren we statushouders en gezinsmigranten over wat zij als inburgeraar voor hun inburgering moeten doen.

Verder stuurt de gemeente eens per kwartaal een nieuwsbrief uit aan alle interne en externe partners met daarin het laatste nieuws over de Inburgeringsopgave. De taalaanbieders die zijn aangesloten bij het Kwaliteitsconvenant Taal en Inburgering krijgen maandelijks een update waarin ze op de hoogte worden gesteld van de zaken die rondom het kwaliteitsconvenant spelen.

Juridische aspecten en financiële consequenties

De nieuwe Wet geeft gemeenten heel beperkte ruimte om nadere invulling te geven aan de wetgeving. De ruimte die er is, wordt uitgerwerkt in beleidsregels. Deze beleidsregels worden nog dit jaar ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

Inmiddels zijn de Rijksmiddelen die we voor de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering krijgen bekend met uitzondering van de extra structurele middelen voor de Onderwijsroute. Het gaat om de volgende Rijksmiddelen:

- Gemeentelijke uitvoeringskosten
Voor uitvoerende en ondersteunende taken ontvangt gemeente Rotterdam met ingang van januari 2022 structureel € 3.500.000 per jaar. Deze middelen worden jaarlijks via de gemeentefonds toegekend.
- Budget voor inburgeringstrajecten

Per inburgeringstraject is een vast budget beschikbaar van € 12.712 per statushouder en € 589 per gezinsmigrant. Omdat aan de besteding van inburgeringstrajecten voorwaarden zijn verbonden, wordt hiervoor een specifieke uitkering (SPUK) door het Rijk uitgekeerd. Het inburgeringsbudget mag worden besteed aan trajecten die direct bijdragen aan de inburgeringsplicht. Het gaat daarbij in elk geval om de kosten van de invulling van de leerroutes, maatschappelijke begeleiding, het PVT, de MAP en de inzet van tolken. De SPUK middelen worden achteraf gecorrigeerd aan de hand van exacte aantallen statushouders of gezinsmigranten.

- **Leerbaarheidstoets**

Voor de uitvoering van de leerbaarheidstoets is landelijk voor 2022 6,5 miljoen euro beschikbaar gesteld en voor 2023 en verder 5,5 miljoen euro. Het aandeel van de gemeente Rotterdam zal volgend jaar gepubliceerd worden.

Daarnaast zijn er Rijks- en lokale middelen gemoeid bij de ondersteuning en begeleiding van de huidige en oude inburgeraars die niet onder de nieuwe Wet vallen. Het gaat hier om de volgende middelen:

- Programmamiddelen van het huidige college bedoeld voor de Rotterdamse aanpak statushouders 2019-2022.
- Daarnaast worden er nog extra middelen toegekend voor de groep Einde Lening Inburgeringsplichtigen (ELIP-groep). Die zullen in 2022 aan de begroting worden toegevoegd.

De Rotterdamse ambitie overstijgt wat de nieuwe Wet voorschrijft. De extra kosten van deze ambitie zullen wij inbrengen bij het nieuwe college c.q. de raad. Daarnaast zijn er tot en met 2022 lokale middelen beschikbaar gesteld voor de ondersteuning en begeleiding van de huidige- en oude inburgeraars. Het is evident dat het voortzetten van deze ondersteuning en begeleiding met ingang van 2023 en verder afhankelijk blijft van de ambities en de beschikbaar te stellen middelen door het nieuwe college c.q. de raad.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Rotterdamse Aanpak Inburgering